

Transformatieagenda Jeugd 2016

Gemeente Apeldoorn

Inhoud

1	Een nieuw jeugdstelsel	3
1.1	Ambities	3
1.2	Agendapunten.....	3
1.3	Leeswijzer	4
2	De basis op orde.....	5
2.1	Meer tijd beschikbaar voor de cliënt	5
2.2	Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens	5
2.3	Een kwalitatief goed stelstel	5
3	Lokale agendapunten	6
3.1	Visie op preventie	6
3.2	Doorontwikkeling van deskundige toegang (CJG)	8
3.2.1	Jeugdgezondheidszorg.....	8
3.2.2	CJG op de huisartsen praktijk.....	9
3.2.3	Centrum voor maatschappelijke ondersteuning (CMO)	9
3.3	Verstevigen relatie passend onderwijs	10
3.3.1	Ondersteuningsstructuur onderwijs	10
3.3.2	Sluitende aanpak	10
3.4	Kennis en ervaring naar voren.....	12
3.4.1	Inzet expertise.....	12
3.4.2	Regionale afstemming	12
3.5	Inzet van drang en dwang	13
3.5.1	Beschermingsoverleg	13
3.5.2	Leren van elkaar	14
3.5.3	Veilig Thuis	14
3.6	Overgang 18 min en 18 plus.....	15
3.6.1	Aanbevelingen	15
3.6.2	Knelpunten leeftijdsgrens 18 jaar	16
3.7	Inhuis.....	18
3.7.1	Opgroeien in een gezinssituatie	18
3.7.2	Programmalijnen.....	18
3.8	Ervaringen en tevredenheid.....	20
3.8.1	Ervaringen van onze jeugdigen en ouders/verzorgers	20
3.8.2	Input bij het inkopen.....	21
3.9	Integrale jeugdhulp	21
4	Verschuivingen financieel	22
5	Ambities waar maken.....	23

1 Een nieuw jeugdstelsel

Vanaf 1 januari 2015 valt het brede beleidsveld jeugd onder onze gemeentelijke regie: van preventieve voorzieningen tot gespecialiseerde vormen van jeugdhulp. Wij zijn daarmee in de positie om een nieuw jeugdstelsel in te richten, waarin iedereen die met en voor jongeren werkt een goede bijdrage levert. Samenwerken en samenhang zijn sleutelwoorden. Ons doel is een eenvoudiger, efficiënt en effectief jeugdstelsel te maken binnen het brede sociaal domein, zodat kinderen en jongeren in Apeldoorn vanuit een veilige basis kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen.

1.1 Ambities

In 2014 heeft de gemeenteraad de beleidsnota Jeugd, onze zorg vastgesteld. De volgende uitgangspunten zijn daarbij meegegeven aan de transformatie van het jeugdstelsel:

- Jeugdige en ouders centraal
Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor het gezond en veilig opvoeden en opgroeien van hun kinderen. Meer dan in de afgelopen jaren wordt een beroep gedaan op de kracht van de samenleving. In het nieuwe stelsel zal altijd gekeken worden naar de bijdrage die ouders zelf kunnen leveren. Of waar ze hun eigen sociale netwerk voor in kunnen zetten. Ouders en de jeugdige centraal betekent ook dat de hulp en ondersteuning zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd en past bij het gezin. Aansluiten bij de behoeften, kenmerken, overtuigingen en culturele achtergrond van het gezin helpt bij het halen van de resultaten.
- Elke jeugdige krijgt de zorg die hij of zij nodig heeft
In het nieuwe stelsel zijn alle vormen van preventieve tot specialistische jeugdhulp aanwezig. Preventie en vroegsignalering zijn belangrijk, zodat snel hulp geboden kan worden en zwaardere zorg kan worden voorkomen. Als het nodig is, kan ook specialistische jeugdhulp ingezet worden. Wachtlijsten worden zoveel mogelijk voorkomen. De hulpverleners krijgen de ruimte om de juiste hulp te bieden door vermindering van de regeldruk.
- Veiligheid van het kind staat voorop
Als de veiligheid en ontwikkeling van een kind in gevaar komen is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om te laten ingrijpen. Ook in die situatie geldt dat ouders en opvoeders zoveel mogelijk betrokken blijven. Dus ook bij de uitvoering van een maatregel van de rechter, waarbij kinderen (tijdelijk) uithuisgeplaatst worden.
- Werken volgen één gezin, één plan, één regisseur
In het nieuwe jeugdstelsel werken wij met een plan voor jeugdigen en gezin. Het plan komt tot stand in overleg met ouders en jeugdige. Zij zijn zoveel mogelijk zelf regievoerder van dit plan. Als ouders niet in staat zijn om zelf de regie te voeren, dan wordt deze rol (tijdelijk) door anderen vervuld. Het is altijd de bedoeling dat de regie weer terug komt bij de ouders. In situaties waar vragen zijn op verschillende leefgebieden, zoals onderwijs, zorg, werk en/of welzijn, werken verschillende teams (CJG, sociaal wijkteam, welzijnsteams) samen. Ook is er nauwe afstemming met de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. Er wordt gestreefd naar inzet van zo min mogelijk hulpverleners.

Om deze ambities waar te kunnen blijven maken binnen het beschikbare budget, is het nodig om het stelsel te veranderen, te transformeren. Er moet en kan veel anders, waarbij we de goede dingen die er al zijn willen houden.

1.2 Agendapunten

De transformatie van het jeugdstelsel, die wij op lokaal niveau willen bereiken, wordt op verschillende niveaus en verschillende terreinen voorbereid en uitgewerkt. De resultaten zijn van invloed op elkaar en moeten aansluiten. Waar inkoop regionaal georganiseerd is, zijn preventie en toegang lokale onderwerpen. Deze thema's vormen onze draaiknoppen om de transformatie tot een succes te maken.

In 2015 hebben wij negen thema's benoemd die op onze transformatieagenda staan:

- a) Visie op preventie
- b) Doorontwikkeling van deskundige toegang (CJG)
- c) Versterken relatie onderwijsveld.
- d) Inzet op 30% capaciteitsreductie specialistische zorg
- e) Inzet van drang en dwang
- f) Overgang 18 min en 18 plus
- g) Inhuisplaatsingen
- h) Jongerenparticipatie
- i) Integrale jeugdhulp

Deze agendapunten worden op hoofdlijnen onderschreven door alle betrokken partijen: jongeren, cliënten, professionals, Wmo-adviesraad, gemeente. We zijn het met elkaar eens dat we met deze thema's aan de slag moeten om echte stappen te kunnen maken. De thema's hebben verschillende gezichtspunten: cliënt, aanbieder en gemeente. Het is de kunst om deze verschillende beelden bij elkaar te brengen. In de praktijk blijkt dat daar vooral tijd voor nodig is. Tijd om het gesprek aan te gaan, maar ook om de transformatie te laten landen in de haarvaten van de organisaties. Onderschrijven dat kinderen in een gezinssituatie moeten opgroeien is bijvoorbeeld gemakkelijk. Het daadwerkelijk omvormen van leefgroepen naar gezinshuizen of pleeggezinnen blijkt veel lastiger.

Daarbij komt dat een aantal randvoorwaarden die nodig zijn voor een vloeiende transformatie nog niet op orde zijn. De belangrijkste is het administratieve proces. Alle aandacht die in de bedrijfsvoering van gemeente en aanbieders gaat zitten, kan niet besteed worden aan de doorontwikkeling van ons stelsel en het verbeteren van de hulp aan jeugdigen en hun ouders.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we inzicht in drie punten die eerst moeten verbeteren om echt stappen te kunnen zetten: administratieve lasten, privacy en kwaliteit. Dat de praktijk weerbarstiger is dan we zouden willen, betekent echter niet dat er niets is gebeurd. Op alle thema's zijn stappen gezet, variërend van klein naar groot en variërend van hoofdlijnen naar gedetailleerd. In hoofdstuk 3 geven we hiervan een overzicht.

De veranderingen moeten inhoudelijk en kwalitatief betere jeugdhulp opleveren. Daarnaast is het ook belangrijk dat er financiële verschuivingen plaatsvinden, omdat we minder geld beschikbaar hebben. In hoofdstuk 4 staat een overzicht van deze financiële verschuivingen binnen het jeugdstelsel.

We sluiten af in hoofdstuk 5 met de vraag in hoeverre de ambities al waar gemaakt zijn en waar onze focus het komende jaar moet komen te liggen.

2 De basis op orde

Na de decentralisatie van de jeugdhulp naar gemeenten op januari 2015, was voor alle betrokkenen 2015 een jaar om te wennen aan de nieuwe situatie. Voor iedereen stond zorgcontinuïteit voorop en dat is gelukt. Ook zijn we in 2015 binnen de financiële kaders gebleven. Daarna was het zaak om de bedrijfsvoering op orde te krijgen. Ruimte voor transformatie was er niet echt. In de praktijk blijkt dat een aantal randvoorwaarden op orde moet zijn om ruimte te creëren voor transformatie.

2.1 Meer tijd beschikbaar voor de cliënt

Sinds de transitie van Jeugdhulp in 2015 wordt de bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders en gemeenten zwaarder belast. Administratieve en financiële processen zijn arbeidsintensiever geworden en lopen vaak nog niet goed. Het is noodzakelijk dat er actie wordt ondernomen om de administratieve lasten te verlichten. Het is daarbij van belang dat er structurele oplossingen komen en dat we aandacht hebben voor uniformiteit, vereenvoudiging en transparantie. Op regionaal niveau is een project gestart 'Vermindering administratieve lasten' met als doel maatregelen te treffen die tot een zichtbare vermindering in de administratieve lasten leiden. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat professionals minder tijd besteden aan administratie en dat minder facturen uitvallen, waardoor betalen sneller mogelijk is. De resultaten van dit project moeten voor 1 juli 2017 merkbaar zijn bij aanbieders en gemeenten. Hierdoor kan meer tijd besteed worden aan de inhoud van de hulpverlening en niet aan de bijzaken. De kwaliteit van de jeugdhulp verbetert hierdoor.

2.2 Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens

Een ander punt dat veel besproken is afgelopen jaar is de manier waarop professionals omgaan met privacyvraagstukken. Er zijn 22 wettelijke kaders die gelden voor de bescherming van persoonsgegevens binnen het sociaal domein. In het najaar 2016 starten we met de Leertuin 'Grondslag Samenwerken in Zorg & Veiligheid'. De Leertuin is bedoeld voor alle uitvoerend professionals in het sociaal domein die integraal samenwerken. Via de Leertuin krijgen ze een kader, waarmee ze dilemma's bespreekbaar kunnen maken en daarmee om leren gaan. Het uitgangspunt is dat de vraag van de cliënt voorop staat. De professional leert vanuit een meervoudig wettelijk kader én zijn professioneel inzicht te beslissen hoe hij de persoonlijke levenssfeer van de cliënt wil beschermen. Natuurlijk in overleg met de cliënt, maar ook zonder als de situatie daarnaar is, zoals bij bemoeizorg. Jeugdigen en hun ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat er zorgvuldig met hun gegevens wordt omgegaan en dat er geen zaken aan elkaar gekoppeld worden die niet in het belang van de ondersteuning aan het gezin zijn.

2.3 Een kwalitatief goed stelstel

Een belangrijk element van een goed jeugdstelsel is kwaliteit, waarbij de cliënt centraal staat. Kwaliteit is in eerste instantie dan ook een tevreden cliënt. Waarbij de professionals veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht zorg bieden, die is afgestemd op reële behoefte van de cliënt en op de andere vormen van zorg, ondersteuning of hulp die de cliënt ontvangt. In de praktijk zijn uiteraard naast het kind nog andere "klanten" en factoren relevant; denk aan budgettaire en politieke belangen etc. Niet één enkele factor, maar een veelheid van onderling samenhangende factoren bepaalt uiteindelijk of er goede zorg wordt verleend. In ons jeugdstelsel hebben wij meer dan 300 aanbieders gecontracteerd en dit aantal groeit wekelijks. Het is de vraag hoe wij zicht houden op de kwaliteit van al deze aanbieders. Er zijn harde criteria, zoals het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag voor de zorgverlener. Er zijn ook zachte criteria, zoals hoe wordt samengewerkt met andere hulpverleners.

Om het thema Kwaliteit van de toegang tot hulp bespreekbaar te maken is het kwaliteitskader 3D geschreven. Dit kader biedt een goede basis om in gesprek te gaan met elkaar en van elkaar te leren. Het gaat daarbij vooral om de kwaliteit van onze gespreksvoering en vraagverheldering. Een belangrijke basis om te komen tot passende hulp. De resultaten van een eerste kwaliteitsmeting van ons CJG zijn in paragraaf 3.8.2. weergegeven.

3 Lokale agendapunten

In december 2015 hebben wij negen thema's geformuleerd, die volgens ons belangrijk zijn voor de transformatie van ons jeugdstelsel. Iedere paragraaf begint met de omschrijving van het thema, zoals het opgenomen is in de eerste Transformatieagenda. De thema's zijn verschillend, waardoor ook de mate waarin de veranderingen al zichtbaar zijn verschilt. Veranderingen die snel realiseerbaar zijn, zijn meteen doorgevoerd. Voor sommige thema's is meer afstemming nodig te bepalen op welke manier het eindresultaat behaald kan worden.

3.1 Visie op preventie

Preventie is in onze gemeente alle inzet voor jeugd en gezin ter bevordering van het opvoedkundig klimaat in de directe leefomgeving van jeugdigen. Onderdeel is het versterken van de eigen kracht om problemen bij het opgroeien en opvoeden te voorkomen. Preventie is vrij toegankelijk en iedereen kan hier gebruik van maken. Het gaat vaak om collectief aanbod. Belangrijk is dat we inzetten op ons preventieve aanbod, zodat het verantwoord afschalen van (zwaardere) vormen van jeugdhulp mogelijk is. We kiezen daarbij vooral voor collectieve voorzieningen. De thema's ouderschap bij scheiding, leefstijl, weerbaarheid en kwetsbare groepen krijgen bijzondere aandacht.

De gemeente zet vooral in op het voorkomen, vroegsignaleren en normaliseren van risico's en problemen met als doel problemen en verergering hiervan, waar mogelijk, te voorkomen. Binnen het Apeldoornse jeugdbeleid, Jongeren Uitdagen Maximaal te Participeren (JUMP), was deze tendens al zichtbaar en positief beoordeeld.

Kinderen en jongeren hebben een veilige en stabiele basis nodig om tot ontwikkeling te komen. Ouders zijn daarvoor als eersten verantwoordelijk. Daarbij betrekken ze hun sociale netwerk. Indien nodig zijn er vrijwilligers of professionals beschikbaar om hen te ondersteunen. De doelgroep van het preventieve jeugdbeleid zijn: kinderen en jongeren in de leeftijd van -9 maanden tot en met 23 jaar en hun opvoeders. De gedachte is dat een stevige en veilige basis grote problemen kan voorkomen. Met onze partners in de stuurgroep Jeugd¹ is een aantal uitgangspunten benoemd. Deze punten zijn belangrijk voor de preventieve en algemene voorzieningen in het jeugdbeleid binnen ons jeugdstelsel.

a. de regie bij jongeren en hun opvoeders:

Voor ons betekent dit dat het gezin of de jongere de regie heeft op zijn vraag. De professional sluit hierbij aan en werkt aan het versterken van de eigen kracht van de hulpvrager.

b. doorgaande hulplijnen

We zorgen voor een stabiele basis waarin vroegsignalering en lichte ondersteuning verergering van problemen voorkomen en het afbouwen van jeugdhulp mogelijk is. Dit vraagt om doorgaande lijnen in de ondersteuning en hulp en tussen de verschillende velden jeugd, onderwijs, WMO en participatie. Een voorbeeld waarbij deze doorgaande lijnen in beeld worden gebracht, is het plan van aanpak Kinderen en scheiding. Een toelichting staat in het kader op de volgende pagina.

c. benutten en versterken burgerkracht:

Alle inzet is gericht op het versterken van de eigen kracht van jeugdigen, gezinnen, buurten en wijken. Inwoners worden gestimuleerd elkaar te helpen en krijgen daarbij ondersteuning van een professional. Professionele inzet is een stimulans om het eigen netwerk te activeren of op te bouwen en voor het inzetten van vrijwilligers.

d. inclusie, tenzij ...

Iedereen doet mee ... naar vermogen betekent voor ons ook dat binnen de wijk, het dorp voor iedereen plek is. Er is gelegenheid om elkaar te ontmoeten en te leren kennen. Waar mogelijk verbinden we bewoners met elkaar. Activiteiten zijn daarom breed toegankelijk. Is het aantoonbaar niet haalbaar voor doelgroepen om deze aansluiting te vinden, dan is voor bijzondere doelgroepen specifieke inzet mogelijk. Op dit moment vraagt de doelgroep jongeren met een blijvende beperking meer aandacht.

¹ De stuurgroep Jeugd bestaat uit partijen die met en voor jongeren in Apeldoorn werken, variërend van jeugdgezondheidszorg, onderwijs, jongerenwerk, politie, maatschappelijk werk, begeleiding, toegang tot specialistische jeugdhulp en jeugdbescherming.

Het preventieve aanbod voor jeugd heeft een plek binnen de algemene voorzieningen in ons Sociale Domein. Dit betekent dat wij keuzes gaan maken welke voorzieningen voor iedereen beschikbaar zijn en welke vallen onder individueel maatwerk. Dit proces moet zorgvuldig gebeuren en goed gevolgd worden. Het risico bestaat dat een vangnet ontbreekt. Sommige voorzieningen zijn goed op wijkniveau te organiseren. Andere voorzieningen moeten juist centraal vanuit de gemeentelijke regie georganiseerd worden. Te denken is aan de Jeugdgezondheidszorg, CJG/inlooppunt, CJG/expertteam en CJG4kracht.

Belangrijk aandachtspunt is de bekendheid van de preventieve en algemene voorzieningen bij alle andere partners die met en voor jeugdigen werken. Kennen en gekend worden vormt de basis voor een stevig jeugdstelsel.

In het voorjaar 2017 komt het beleidsplan over de doorontwikkeling van de algemene voorzieningen Jeugd en Wmo naar het college en de gemeenteraad. De verschillende dilemma's zijn daarin verder uitgewerkt.

Kinderen en scheiding

Er zijn thema's die bij alle vormen van jeugdhulp terugkomen, zoals een scheiding tussen ouders en de gevolgen hiervan voor kinderen. De Kinderombudsman schat dat jaarlijks ongeveer 70.000 stellen met minderjarige kinderen besluiten hun relatie te beëindigen. Dat betekent dat 1,6% van de thuiswonende kinderen jaarlijks een scheiding meemaakt. Van deze scheidingen is ongeveer 20% een complexe scheiding. Daar waar kinderen in het gezin zijn, zijn de gevolgen van een complexe scheiding voor de kinderen groot. Niet alleen op korte termijn, maar ook op lange termijn.

In november 2015 heeft de gemeenteraad een motie Vechtscheidingen aangenomen, waarbij de gemeente de regierol op zich neemt om de problematiek rondom echtscheiding in beeld te krijgen. Het doel is om een sluitende keten te organiseren, waarbij in de verschillende fases van een scheiding hulp beschikbaar is. Dit kan informatie zijn, of een gesprek, maar ook begeleiding van de kinderen, waarbij zij hun verhaal kunnen delen. De gemeente heeft een regierol en een aanjaagrol. Partners zoals zorgaanbieders, de rechtbank en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hebben een rol als het gaat om de directe relatie met gezinnen.

In 2016 hebben wij extra KIES-trajecten (Kinderen In Echtscheidingssituaties) en BOR-trajecten (Begeleide Omgangsvormen) gefinancierd om de toenemende vraag te kunnen voldoen.

Ons doel is om de volgende punten uit te werken:

1. Inventarisatie omvang scheidingsproblematiek bij kinderen in Apeldoorn door een bijeenkomst met lokale ketenpartners
2. Hele keten in beeld: preventie van problematiek bij kinderen tot en met zwaardere vormen van hulp. Wat is er al, wat kan er beter? Dit geeft input voor verdere uitwerking. Denk dan aan:
 - a. Aanbod interventies: wat hebben we wel/niet, waar is behoefte aan en eventuele uitbreiding
 - b. Samenwerking en communicatie tussen ketenpartners
 - c. Communicatie naar ouders en kinderen via ketenpartners (niet als gemeente)
3. Provinciale Meet&Greet voor professionals in november 2016 samen met ketenpartners (Rechtbank, Jeugdbescherming Gelderland, William Schrikker Groep, Raad voor de Kinderbescherming, Orde van Advocaten, gemeente Culemborg en gemeente Arnhem).

We willen graag samen komen tot een uitvoeringsplan met alle ketenpartners, zodat we binnen de gemeente Apeldoorn op dezelfde manier omgaan met scheidingen en kinderen. Iedereen zet daarbij zijn of haar eigen kwaliteit en professionaliteit in.

3.2 Doorontwikkeling van deskundige toegang (CJG)

Het CJG functioneert als ondersteuning bij lichte vormen van zorg en toegang tot zwaardere vormen van zorg. Wij werken aan de optimale afstemming tussen de CJG's en onze Sociale Wijkteams (SWT's). We willen verder investeren in de samenwerking met het onderwijs. Dit doen we door meer aanwezig te zijn op de scholen, waarbij we partners als de jeugdgezondheidszorg, leerplicht, de samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs en het schoolmaatschappelijk werk betrekken. Ook gaat het CJG de samenwerking met huisartsen versterken. Enerzijds door afspraken te maken over de wijze van doorverwijzen en anderzijds door vanuit het CJG op steeds meer plekken spreekuren te houden bij huisartsen. Tenslotte bereiden we het CJG voor op de komst van de integrale jeugdgezondheidszorg per 1 januari 2017.

De onderstaande afbeelding geeft een goed overzicht van de huidige elementen waaruit ons CJG bestaat. Door een aantal ontwikkelingen versterken we de basis van het CJG. Niet alleen de jeugdgezondheidszorg wordt ondergebracht in het CJG, maar ook het CJG4Kracht. Het CJG wordt daarmee een robuuste en professionele organisatie, die een belangrijke rol speelt in de zorg voor kinderen in Apeldoorn. De relatie met de huisartsen maken we steviger. Daarnaast investeren we in een Centrum voor Maatschappelijk (CMO) ondersteuning om te komen tot optimale dienstverlening voor al onze inwoners met een ondersteuningsvraag.

3.2.1 Jeugdgezondheidszorg

Per januari 2017 wordt de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 0 tot en met 18 jarigen belegd bij het CJG. Dat betekent een uitbreiding van ongeveer 30 fte aan professionals. De JGZ 0-4 jarigen wordt op dit moment georganiseerd door VÉrian en de JGZ voor 4-18 jarigen door GGD Noord- en Oost-Gelderland. Door de JGZ integraal op te nemen in het CJG, wordt dit de plek waar ouders en kinderen terecht kunnen met vragen over gezondheid, opvoeden en opgroeien. Met preventie als fundament, ondersteuning waar nodig en specialistisch waar moet.

3.2.2 CJG op de huisartsen praktijk

De huisarts is een gezinsarts en het CJG is de toegang voor vragen over opvoeden en opgroeien voor ouders met kinderen van 0 tot 23 jaar. Afstemming en communicatie tussen CJG en huisarts gaat niet in de hele gemeente vanzelf. Vanaf 2015 hebben de huisarts en CJG een gezamenlijke rol in het verwijzen naar zwaardere vormen van zorg. De huisarts en CJG moeten hierin samenwerken en elkaar versterken, zodat de kwaliteit van preventie en zorg voor jeugd en gezin verbetert. Vragen van ouders en jeugdigen kunnen sneller beantwoord worden door de samenwerking op de huisartsenpraktijk. Hierdoor verbetert de continuïteit en kwaliteit van de preventie en zorg voor jeugd en gezin. Door vroegtijdige ondersteuning en expertise vanuit het CJG in te zetten kan verwijzing naar zwaardere vormen van zorg soms worden voorkomen. In 2015 zijn vijf CJG-sprekuren opgezet in verschillende huisartsenpraktijken binnen de gemeente Apeldoorn. De spreken hebben elk een eigen karakter, afhankelijk van de populatie en de vragen die er leven op de huisartsenpraktijk. In 2016 breiden de spreken uit naar tien huisartsenpraktijken. Binnen de gemeente Apeldoorn zijn 110 huisartsen verdeeld over ruim 50 huisartsen(groeps)praktijken en is het qua volume niet mogelijk om elke huisartsenpraktijk van een CJG-sprekuren te voorzien. Het is de bedoeling dat vanaf 2017 vijftien praktijken een CJG-sprekuren hebben. Aan elke huisartsenpraktijk in de gemeente is een CJG-professional (orthopedagoog, jeugdarts of jeugdwerker) als contactpersoon verbonden als rechtstreekse lijn tussen CJG en huisartsenpraktijk. In juni van dit jaar lag het aantal verwijzingen via de huisartsen voor het eerst lager dan de verwijzingen via het CJG. Dit betekent dat het CJG groeit in haar nieuwe rol en dat is positief.

3.2.3 Centrum voor maatschappelijke ondersteuning (CMO)

Binnen de gemeente Apeldoorn wordt gewerkt aan een optimale sociale infrastructuur die per stadsdeel antwoord moet geven op vragen rondom zorg en participatie. Het project Toegang moet hieraan een bijdrage leveren. Doel van dit project is te komen tot goede dienstverlening vanuit het sociale domein dichtbij de inwoners. Dit gebeurt door twee herkenbare loketten (CMO en CJG) naast elkaar te organiseren in de vier stadsdelen. Belangrijk is ook een intensieve samenwerking tussen deze twee loketten door afspraken te maken over dezelfde manier van werken. Er liggen ook kansen om in ieder geval voor de gemeentelijke domeinen te gaan werken met één gezin, één plan en één regisseur. Het blijft een uitdaging om ook aansluiting te vinden met hulpverleners die werken vanuit bijvoorbeeld de Wet langdurige zorg of de Zorgverzekeringswet.

Doorontwikkeling CJG4kracht

Vooruitlopend op de decentralisatie jeugdzorg is door gemeente en het CJG Apeldoorn de aanpak CJG4kracht ontwikkeld. CJG4kracht is ambulante hulp aan huis, zo kort als kan maar zo intensief als nodig. Kenmerkend aan CJG4kracht is dat ouders zoveel mogelijk de regie hebben en er gewerkt wordt met een gezinsplan waarbij het gezin eigenaar is van het plan. Er wordt oplossingsgericht gewerkt waarbij uitgegaan wordt van de krachten van het gezin. Door deze specialistische vorm van jeugdhulp een plek binnen het CJG te geven kan een goede verbinding worden gemaakt met preventie en lichte vormen van ondersteuning. Ambulante hulp wordt hiermee van jeugdhulp (waar een beschikking voor nodig is) een algemene voorziening. Het geeft tevens de mogelijkheid om op termijn de taken van het expertteam en het ambulante team samen te voegen. Voor gezinnen verdwijnt daarmee een knip in de hulpverlening. Er ontstaat een team van generalisten dat bekend is met het lokale veld, in veel situaties zelf ondersteuning kan bieden, specialisten kan invliegen indien nodig en bij zeer complexe of specialistische vragen kan verwijzen. Voordeel van de samenvoeging is ook dat het casemanagement voor deze gezinnen bij het CJG kan worden belegd en er zicht wordt gehouden op het verloop van de hulpverlening.

3.3 Verstevigen relatie passend onderwijs

Het is belangrijk dat de verbinding tussen onderwijs, jeugdzorg en gemeente steviger wordt. Onze gezamenlijke missie is een veilig onderwijsklimaat te realiseren voor onze jeugdigen waarin leerlingen die ondersteuning krijgen die nodig is om hen optimale kansen te geven in onze maatschappij. Binnen onze Lokaal educatieve agenda (LEA) zijn thema's benoemd waaraan wij samen willen werken. Iedere speler vanuit de eigen rol, maar ook vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te komen tot goede afspraken over de uitvoering. In 2016 spelen de volgende thema's: huisvesting en onderwijsaanbod; passend onderwijs en jeugdhulp; integrale kindcentra en onderwijs aan asielzoekers.

Binnen de transformatie Jeugdhulp is de verbinding tussen het passend onderwijs en de jeugdhulp een belangrijk onderwerp. In 2016 ligt de nadruk op het verstevigen van de ondersteuningsstructuur, het ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen en het inrichten van een sluitende aanpak voor jongeren van onderwijs naar de arbeidsmarkt of een vervolgopleiding.

3.3.1 Ondersteuningsstructuur onderwijs

De Wet passend onderwijs en de Jeugdwet verplichten schoolbesturen en gemeenten om hun beleidsplannen op elkaar af te stemmen en samen te werken in hun aanbod voor individuele kinderen en gezinnen. School- en gemeentebestuur stellen in de praktijk een samenwerkingsagenda jeugdhulp – onderwijs op en voeren hierover een op overeenstemming gericht overleg. Scholen zijn verantwoordelijk voor passend onderwijs; gemeenten zijn verantwoordelijk voor het integrale lokale jeugdbeleid. Het gaat vaak om dezelfde kinderen. Het onderwijs en de jeugdhulp vinden en versterken elkaar in gemeenschappelijke doelstellingen en ambities.

Alle scholen worden vaker geconfronteerd met leerlingen waarbij belemmerende factoren (psychosociale problematiek, thuisproblematiek e.d.) van invloed zijn op het onderwijsproces. Meer leerlingen met hulpvragen op verschillende gebieden vergroot de kans op thuiszitten. Vanwege de complexiteit is goede samenwerking jeugdhulp-onderwijs en een constante optimalisering ervan noodzakelijk. Op de meeste scholen is een leerplichtambtenaar, een ondersteuningscoördinator en de JGZ-er (jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige) binnen de ondersteuningsstructuur vertegenwoordigd. Sinds dit jaar is op alle scholen eveneens een schoolmaatschappelijk werker (jeugdhulpverlener) aanwezig. Het is nu zaak dat de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn en afgestemd worden. Er moet ook antwoord komen op de vraag hoe jeugdhulp aansluit op de ondersteuningsstructuur van de school. Dit antwoord kan per school verschillen. We werken vanuit de volgende uitgangspunten:

- Binnen elke school in Apeldoorn opereert een kernteam, bestaande uit de ondersteuningscoördinator van de school, de leerplichtambtenaar, een jeugdhulpverlener en een JGZ-er.
- Het kernteam richt zich op leerlingen met een hulpvraag, (dreigende) thuiszitters en neemt initiatieven op het terrein van vroegsignalering en preventie; ten aanzien van leerlingen met een enkelvoudige onderwijsvraag zijn de ondersteuningscoördinatoren, mentoren en gedragswetenschapper van de school aan zet.
- De jeugdhulpverlener beschikt over een brede kijk en snelle toegang tot informatie en lichte interventies; waar nodig gaat hij/zij in gesprek met de leerling en ouders.
- Tussen de kernteamleden zijn korte lijnen en grote bereikbaarheid. De wijze waarop is aan het kernteam. Afhankelijk van de hulpvraag kan een kernteamlid een specialist uitnodigen. Deze specialistische inbreng verhoogt mede de besluitvaardigheid op het terrein van de gewenste aanpak.

3.3.2 Sluitende aanpak

De ambitie is dat elke jongere in Apeldoorn een plek heeft in het onderwijs, werk of een arrangement (een combinatie van onderwijs, werk/dagbesteding en zorg) en dat jongeren voldoende zijn gekwalificeerd voor het onderwijs en de arbeidsmarkt. De meeste jongeren volgen onderwijs dat uiteindelijk leidt tot een passende plek op de arbeidsmarkt. Soms zijn er echter momenten dat extra ondersteuning nodig op een bepaald gebied op een bepaald moment. Om deze ambitie optimaal te kunnen uitvoeren zijn er verbindingen

nodig tussen de terreinen onderwijs, arbeidsmarkt, inkomen en zorg, kortom een sluitende aanpak. We willen alle jongeren in beeld hebben en maken vervolgens per jongere een plan op maat. Vanaf september 2016 heeft de gemeente een verbindingsofficier aangesteld, die alle overlap en gaten in onze manier van werken in beeld gaat brengen. Daarnaast heeft de verbindingsofficier ook de taak om verbeteringen meteen in gang te zetten.

We vinden het ook belangrijk dat jongeren genoeg kwalificatie hebben voor vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt. De aantallen verzuim, voortijdig schoolverlaters en thuiszitters laten zien dat onze aanpak nog niet waterdicht is. Het jaarlijkse verslag leerplicht en het verslag van het RMC geven veel gedetailleerde informatie. Deze informatie gaat over het schooljaar 2014-2015.

Zowel de leerplichtambtenaren als de RMC-consulenten merken dat de problemen van jongeren die verzuimen, ingewikkelder zijn geworden. Scholen hebben hun verzuimregistratie en verzuimadministratie steeds beter op orde. Daardoor kunnen ze verzuim heel bewust aanpakken. Ze hebben al de maatregelen genomen, die het meeste resultaat opleveren. De 'lastigste' groep uitvallers is overgebleven. Het terugdringen van verzuim is een onderdeel van onze sluitende aanpak. Daarin leggen we ook de relatie met onderdelen als het actieplan jeugdwerkloosheid.

Onderwijszorgarrangementen

Een aantal kinderen heeft een specifieke onderwijs- en zorgbehoefte, waardoor een gecombineerd aanbod van (speciaal) onderwijs en jeugdhulp nodig is. Daarvoor is samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulpaanbieders en het preventieve veld nodig. Zonder die samenwerking is het voor deze kinderen niet mogelijk om deel te nemen aan het regulier (speciaal) onderwijs.

Het is in de praktijk lastig te bepalen hoe de verantwoordelijkheden van gemeente en school in elkaar overlopen. Wie pakt welke rol in welke stap? Onduidelijke afspraken rondom een casus zijn de grootste belemmering voor snelle, passende hulp in de omgeving van de leerling.

Het gesprek tussen onderwijs en gemeente gaat over de vraag waar het zwaartepunt van de vraag van de leerling ligt en wie daarom de kosten moet betalen. Als eerste stap hebben we de verschillende mogelijkheden benoemd in arrangementen.

1. **Onderwijsarrangement:** zorg is buiten beeld.
2. **Onderwijs-zorgarrangement:** onderwijs is leidend. Er is geen leerplichtontheffing meer, dus school heeft de zorgplicht overgenomen van de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor de zorgcomponent.
3. **Zorg-onderwijsarrangement:** zorg is leidend, gemeente is verantwoordelijk. Er is nog steeds een leerplichtontheffing. School komt in beeld. Gemeente en school moeten heldere afspraken maken, om ervoor te zorgen dat instroom naar school zorgvuldig plaats kan vinden.
4. **Zorg-arrangement:** zorg is leidend → gemeente is verantwoordelijk. Er moet een leerplichtontheffing zijn afgegeven.

In de praktijk blijken niet de kosten een probleem, maar het komen tot één plan en één regisseur. Wie neemt de regie en wat betekent dat dan? Het nemen van regie betekent niet dat de andere betrokkenen niet meer verantwoordelijk zijn. Afspraken maken en vooral ook terugkoppelen wat er is gebeurd, dat is belangrijk.

Vanuit de kernteams en de casussen die daar besproken worden samen met de ouders en leerlingen, wordt een passend antwoord gegeven. De volgende stap is dat we niet gaan proberen de vragen in de arrangementen te passen. Het doel is jeugdhulp en onderwijs als een rits dicht te maken.

Dit vraagt tijd om elkaar te leren kennen, te leren van elkaar en buiten de vaste kaders te denken. Het onderwijsveld moet in ieder geval een vast leefgebied zijn in een jeugdhulptraject.

3.4 Kennis en ervaring naar voren

Met de aanbieders van specialistische zorg maken we afspraken over de afbouw van hun capaciteit. Dit doen we geleidelijk, zodat cliënten en aanbieders op een goede wijze de overstap kunnen maken. Een belangrijke voorwaarde is dat wij kennis, ervaring en kwaliteit vanuit de specialistische jeugdhulp op een duurzame manier naar voren brengen en borgen. De lijnen die op bovenregionaal niveau worden uitgezet, verbinden wij met onze lokale situatie. Een stevig preventief voorliggend veld en een deskundige toegang vormen hiervoor de basis.

Dit thema stond op de agenda onder de noemer 'Inzet op 30% capaciteitsreductie specialistische zorg'. Het is een van de afspraken die op landelijk niveau zijn gemaakt in Ruimte voor Jeugdhulp.

In de praktijk blijkt dat het afbouwen van specialistische jeugdhulp alleen mogelijk is als er alternatieven zijn. Deze alternatieven komen tot stand door het preventieve veld te versterken, door de toegang goed toe te rusten en door innovatieve programma's zoals InHuis. Het thema gaat vooral in het verschuiven van kennis en ervaring over specialistische hulp naar voren.

3.4.1 Inzet expertise

Het merendeel van de vragen van ouders, kinderen en betrokkenen bij jeugd kan beantwoord worden door het CJG. Soms is het nodig om extra specialistische kennis te betrekken. Het gaat hier dan om complexe casuïstiek waarbij extra expertise nodig is om bijvoorbeeld de begeleiding vanuit de vrij toegankelijke voorzieningen voort te kunnen zetten. De extra expertise kan ook nodig zijn om te komen tot een advies of passende individuele voorziening. Het CJG Apeldoorn heeft een expert pool samengesteld. Hierdoor is de benodigde expertise, kennis en deskundigheid beschikbaar op het gebied van kindergeneeskunde, kinderen jeugdpsychiatrie, kinderrevalidatie, verslaving, licht verstandelijk beperkten, veiligheid en onderwijs.

De expert pool heeft de volgende functies

- Consultatie
- Advies
- Vraagverheldering

Daarnaast krijgen de medewerkers van het CJG regelmatig scholing en inspiratiebijeenkomsten over onderwerpen vanuit de specialistische jeugdhulp.

Bij het agendapunt over de toegang tot Jeugdhulp (hoofdstuk 3.2) CJG4kracht toegelicht. Dit is ambulante hulp aan huis, zo kort als kan maar zo intensief als nodig. Op dit moment werken verschillende aanbieders hierin samen met het CJG. Vanaf 2017 zal deze ambulante inzet onderdeel uitmaken van het CJG. Dit is een goed voorbeeld van de verschuiving naar voren.

3.4.2 Regionale afstemming

Op regionaal niveau komt een werkgroep van jeugdhulpaanbieders en gemeenten samen om met elkaar te door te praten over de veranderingen in het jeugdstelsel en om nieuwe initiatieven aan te jagen. De werkgroep bestaat uit managers van grotere en kleinere organisaties uit verschillende sectoren. De werkgroep heeft vooral een klankbord functie en werkt op onderdelen initiatieven verder uit. Op inhoud vindt men elkaar en vindt het goede gesprek plaats, maar de doorvertaling naar de praktijk is veel moeilijker. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met concurrentie en onzekerheden.

Op bestuurlijk niveau hebben zorgaanbieders en gemeenten afgesproken te onderzoeken welke thema's in het systeem tot nu toe maar moeilijk en vaak te laat opgelost of opgepakt worden. Waar zitten kansen en mogelijkheden deze thema's aan te pakken? We krijgen steeds beter inzicht in de dingen die ontbreken, maar hebben we ook zicht op overcapaciteit?

Het naar voren brengen van kennis en ervaring is een middel om onze toegang tot jeugdhulp te verstevigen en te verbeteren. Een uitkomst van het regionale onderzoek kan zijn, dat gezamenlijke training wenselijk is.

3.5 Inzet van drang en dwang

De afgelopen periode zien we dat de omvang van het aantal onder toezichtstellingen (OTS'en) en dwangmaatregelen afneemt. Het aantal drangtrajecten (dat een deel hiervan vervangt) neemt toe. Dit is een positieve ontwikkeling. Vanaf 2016 maakt de inzet van dwang en drang onderdeel uit van de in te kopen bouwstenen voor jeugdhulp. Het is belangrijk dat de verbinding tussen de inzet van deze bouwstenen en ons CJG sterker wordt. Een goede verhouding tussen kind, voogd, biologische ouders en pleegouders is belangrijk in een traject. Het is nodig om op een andere manier te gaan werken en daaraan geven wij met alle betrokkenen in 2016 invulling.

Iedereen heeft recht op een veilig thuis en kinderen helemaal. Als dit niet lukt moet het gezin zo snel mogelijk ondersteund worden. In de meest vergaande situatie wordt gezocht naar een (tijdelijke) andere plek. Ons doel blijft ook in deze situaties, het gezin zo veel mogelijk te ondersteunen en minder snel uit elkaar te halen.

3.5.1 Beschermingsoverleg

Eén van onze taken is de toeleiding naar de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) als de veiligheid van kinderen in het geding is. Ons doel is voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst als de thuissituatie veilig genoeg is. De afgelopen maanden hebben verschillende partijen een nieuw werkproces ontwikkeld. In dit proces verbinden wij vrijwillige hulp met het gedwongen kader. Ouders hebben hierbij een duidelijke rol.

Beschermingstafel

Dit nieuwe proces krijgt vorm in de Jeugdbeschermingstafel per 1 oktober 2016. Aan deze beschermingstafel nemen de volgende partijen deel:

- Voorzitter (gemeente) en secretaris;
- Adviesteam Raad voor de Kinderbescherming;
- Verzoeker (Veilig Thuis, lokaal team / CJG, GI of jeugdhulpverlener);
- Gecertificeerde Instelling (inschatting welke GI wordt vooraf gemaakt);
- Ouder(s) en jeugdige(n).

Aan de Jeugdbeschermingstafel wordt met ouders, kinderen (waar mogelijk) en betrokken professionals een gesprek gevoerd over de veiligheid van de kinderen en hoe deze kan worden vergroot zodat zij gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen. Afspraken worden gemaakt over de wijze waarop en het kader waarin hulpverlening het beste kan worden voortgezet of ingezet. Er wordt een besluit genomen over het wel of niet starten van een onderzoek door de RvdK. De ouders gaan met de gemaakte afspraken van het overleg naar huis. Indien er een onderzoek door de RvdK wordt gestart, kán dit eindigen in een rechterlijke uitspraak zoals een onder toezichtstelling (OTS, gezinsvoogd) met eventueel een uithuisplaatsing. Casuïstiek kan wekelijks aan de Jeugdbeschermingstafel worden besproken.

Een casus kan worden ingebracht door een verzoeker die van oordeel is dat er bij een jeugdige sprake is van onder andere opgroei- en opvoedingsproblemen en/of psychische problemen die de ontwikkeling en/of de veiligheid van de jeugdige bedreigen. Daarbij is het van belang dat hulpverlening in het vrijwillig kader tot dan toe onvoldoende resultaat heeft gehad om de ontwikkelingsbedreiging van de jeugdige weg te nemen, waardoor de verzoeker het gedwongen kader overweegt. Dat vraagt van hulpverleners dat zij een goede inschatting kunnen maken van veiligheidsrisico's en weten wanneer en hoe een casus ingebracht kan worden aan de Jeugdbeschermingstafel. Het is een mooie stap dat ouders en/of jeugdigen een vaste plek hebben aan de beschermingstafel. Er wordt met, in plaats van, over ouders en jeugdigen gesproken. De overgang van vrijwillige hulp naar gedwongen hulp moet ook voor het kind en de ouders te begrijpen zijn.

3.5.2 Leren van elkaar

We willen allemaal zorg dichterbij, meer investeren in eigen kracht van gezinnen en het zoveel mogelijk voorkomen van zwaardere maatregelen. Hiervoor gebruikt onder andere Jeugdbescherming Gelderland een nieuwe vorm van werken. In deze aanpak blijft de lokale hulpverlener altijd betrokken en de vaste contactpersoon voor het gezin. Hiermee wordt geluisterd naar de veel voorkomende klacht van jongeren in jeugdhulp, dat zij geen vaste contactpersoon hebben. Zodra de veilige ontwikkeling van het kind voldoende is hersteld, trekt de jeugdbeschermer zich terug en neemt de lokale hulpverlener het stokje over. Het uitgangspunt is de tijdelijke inzet van jeugdbescherming tot de situatie goed genoeg is. Om de werkwijze verder te ontwikkelen komen professionals regelmatig samen en bespreken aan de hand van een voorbeeld hun handelen en de samenwerking door elkaar kritisch te bevragen. Het gaat om het realiseren van één cliëntproces: het kind en gezin centraal en niet de instanties. In Apeldoorn starten we hier in het najaar 2016 mee.

3.5.3 Veilig Thuis

Iedereen heeft recht op een veilig thuis en daarom hebben wij samen met onze regiogemeenten een aantal doelen benoemd waaraan we de komende jaren gaan werken. Hiermee wordt ook dit onderdeel van het jeugdstelsel beter.

- De signalering en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is een verantwoordelijkheid voor de hele samenleving;
- Voor iedereen die met huiselijk geweld en kindermishandeling te maken heeft of krijgt (slachtoffers, plegers en omstanders) is een sluitend ondersteuningsaanbod voorhanden, passend bij zijn of haar situatie. Het voorkomen en doen stoppen van onveiligheid staat voorop;
- De ondersteuning aan slachtoffers, plegers en omstanders van huiselijk geweld of kindermishandeling is zichtbaar en laagdrempelig;
- De ondersteuning staat in het teken van het versterken van de eigen kracht, zelfredzaamheid en participatie van alle betrokkenen;
- Veilig Thuis en het lokale veld werken optimaal samen; voor betrokkenen en zijn/haar gezinssysteem wordt zoveel mogelijk gewerkt volgens 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur;

Veel aandacht gaat op dit moment naar het inrichten Veilig Thuis. Dit moet een slagvaardige organisatie worden die de toegang is voor de complexe problemen die spelen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling. Het is belangrijk dat signalen en acties snel en goed worden opgepakt door Veilig Thuis is samenspel met het CJG en de algemene voorzieningen. Belangrijk is dat de medewerkers van het CJG en de algemene voorzieningen de kennis en vaardigheden ontwikkelen die nodig is om een goede aansluiting te vinden met Veilig Thuis.

Daarnaast investeren we in de lokale zorgcoördinatie bij huisverboden en complexe huiselijk geweldzaken, zodat gemakkelijker aangesloten kan worden op de situatie rondom een gezin.

We geven specifiek aandacht aan het voorkomen van jeugdprostitutie. Hierbij werken we met een speciaal meldpunt en zorgcoördinatoren.

3.6 Overgang 18 min en 18 plus

In elk leven zijn er momenten waarop de risico's op knelpunten of zorg groter kunnen zijn. De overgang naar 18 jaar is een belangrijk moment. Wij willen als gemeente zorgen dat de kansen op een goede overgang optimaal zijn. Om die reden kijken we integraal naar aspecten als zorg, woonruimte, schulden en werk. Ook geven wij zorgaanbieders de opdracht om jongeren beter voor te bereiden op hun 18e levensjaar. Aansluiting van de hulp vanaf 18 jaar met andere wettelijke kaders: Wmo, Participatiewet, Zorgverzekeringswet is daarbij een voorwaarde. Ook bij dit thema is de optimale samenwerking tussen de CJG's en de SWT's (en in de toekomst de CMO's) van groot belang.

3.6.1 Aanbevelingen

Jongeren die ervaring hebben met jeugdhulp kunnen zelf het beste vertellen wat zij nodig hebben om een te abrupte overgang naar volwassenheid te voorkomen. Op landelijk niveau startten zes organisaties daarom samen het project I'm Ready! Verschillende organisaties vroegen aan jongeren om leeftijdsgenoten te interviewen die in een pleeggezin, residentiële jeugdzorginstelling, een ggz-instelling of in een justitiële jeugdinrichting zitten of hebben gezeten. Daaruit zijn tien aanbevelingen gekomen. Deze aanbevelingen sluiten aan op de uitkomsten van onze lokale bijeenkomsten.

1 Start op tijd met de voorbereiding: Begin vanaf 16 jaar al met goede voorlichting en informatie over de toekomst na het 18de levensjaar, gericht op de persoonlijke situatie van de jongere.

In onze afspraken met de zorgaanbieders leggen wij vast dat de hulpverleners vanaf 16 jaar samen met de jongere een toekomstplan maken. Het CJG heeft hierbij ook een rol.

2 Stel een individueel toekomstplan op: Maak in het 16de levensjaar samen met jongeren een toekomstplan en help bij hun talentontwikkeling en het verbeteren van het toekomstperspectief. Beschrijf in het plan onder meer hoe de jongere wordt voorbereid op zelfstandigheid en op de zoektocht naar een zinvolle dag- en vrijetijdsbesteding.

Voor sommige jeugdigen is het nodig om even uit de bestaande situatie te stappen om vanaf een afstand naar de toekomst en de weg daarnaar toe te kijken. Met de jongerenweek georganiseerd door de stichting Kinderperspectief (zie kader) kijken we wat een goede manier is om tot een toekomstplan te komen.

3 Zorg voor één persoon om op terug te vallen: Jongeren willen graag één persoon waar ze op terug kunnen vallen, ook als de hulp is afgesloten. Dat moet iemand zijn waarmee een vertrouwensband kan worden opgebouwd.

Met een aantal zorgaanbieders en jongeren werken we op regionaal niveau een manier uit hoe dit het beste kan. Moet het hier gaan om een professioneel punt of kan een vrijwilliger deze rol ook op zich nemen. Belangrijke uitkomst is in ieder geval dat ervaringsdeskundigen belangrijk zijn voor deze jongeren.

4 Bouw hulp langzamer af en zorg voor overdracht: Zorg voor een coach voor jongeren die na hun 18de verjaardag nog praktische hulp willen. De hulp moet door kunnen gaan tot 23 jaar, maar kan natuurlijk eerder stoppen als de jongere zelfstandig en zelfredzaam is. Als de jongere na vijf jaar praktische begeleiding nog steeds hulp nodig heeft, moet een warme overdracht plaatsvinden naar volwassenenzorg.

Het CJG verlengt op dit moment de jeugdhulp als dit wenselijk is, ook al is de jongere 18 jaar geworden. Vanaf 2017 kan ook gebruik worden gemaakt van een nieuwe bouwsteen, waarbij een combinatie van jeugdhulp en wmo mogelijk is.

5 Neem een open houding aan: Jongeren vinden het vaak vervelend als hulpverleners snel een oordeel of mening klaar hebben. Om te voorkomen dat jongeren zich daardoor afkeren van hulp, is het nodig om hulpverleners te trainen op een open houding en het tonen van persoonlijke betrokkenheid.

Dit is de transformatie die nodig is in houding en cultuur. Hier moeten we elkaar op blijven aanspreken.

6 Faciliteer gezinsgerichte hulp: Richt hulp op het hele gezin of op het verbeteren van de relatie met ouders. Zorg daarbij voor zo min mogelijk verschillende hulpverleners die zich met het gezin bemoeien.

Met dit punt is iedereen het eens, maar in de praktijk blijft dit lastig. Het vraagt extra aandacht de komende tijd.

7 Maak hulpverlening minder probleemgericht: Kijk vooruit, in plaats van achteruit. Het is zinvoller om jongeren met goede moed voor te bereiden op hun zelfstandigheid en het vinden van een zinvolle dagbesteding in plaats van te focussen op problemen en het verwerken van het verleden.

Dit is de transformatie die nodig is in houding en cultuur. Hier moeten we elkaar op blijven aanspreken.

8 Bied betaalbare huisvesting aan: Jongeren hebben een veilige en betaalbare plek nodig om te wonen. Liefst zelfstandig met begeleiding op maat. Maak daarom jaarlijks nieuwe afspraken met woningbouwcorporaties over het leveren van voldoende woonruimte, begeleid of ambulant, waar jongeren de kans krijgen om te leren en waar ze fouten mogen maken.

Het is de afspraak dat in het toekomstplan dat jongeren mee krijgen vanuit de jeugdhulp wonen een belangrijk onderdeel is. Een belangrijk probleem is de beschikbaarheid van betaalbare woningen. In overleg met de woningcorporaties is de opstapregeling gemaakt. Hierbij nemen de corporaties hun verantwoordelijkheid als verhuurder in een rechtstreekse relatie met de cliënt/bewoner, onder de voorwaarde dat de zorgaanbieder zijn verantwoordelijkheid neemt door de juiste begeleiding te bieden en de gemeente deze begeleiding financiert. Op deze manier kunnen jongeren vanuit jeugdhulp op een goede manier werken aan zelfstandig wonen.

9 Geef begeleiding in beheer van financiën: Jongeren moeten goed leren omgaan met geld. Daarnaast moet er een financieel vangnet zijn voor jongeren die stoppen met school of werkloos worden en geen familie hebben waar zij op terug kunnen vallen.

Ook dit moet onderdeel uitmaken van het toekomstplan. Hier ligt een duidelijke verbinding met ons inkomensbeleid en de manier waarop wij als gemeente schuldhulpverlening inzetten.

10 Bied maatwerk: Jongeren willen geen fratsen, maar hulp die past bij hun vragen en behoeften. Er is maatwerk nodig, geen standaardaanbod. Hulpverleners moeten daarom tools krijgen om op meerdere terreinen door te kunnen pakken.

Dit is de transformatie die nodig is in houding en cultuur. Hier moeten we elkaar op blijven aanspreken.

3.6.2 Knelpunten leeftijdsgrens 18 jaar

De aanbevelingen die van de ervaringsdeskundigen zijn gekomen gebruiken wij voortdurend om te toetsen of we met de juiste dingen bezig zijn. Een aantal punten moeten opgepakt worden door de aanbieders van jeugdhulp vooral daar waar het gaat om de manier van werken van de professionals.

Voor andere punten kunnen we als gemeente de regie nemen. Prioriteit moet daarbij de woningmarkt hebben. Dit is een ingewikkeld terrein. In ons lokale project Wonen, kijken we samen met de woningcorporaties welke woningen beschikbaar zijn in onze gemeente en voor welke doelgroep woningen nodig zijn.

Aan de groep minderjarige vluchtelingen geven we als gemeente extra aandacht. Voor deze groep jeugdigen is het vaak nog lastiger om een goede overgang te maken naar de volwassenheid.

We inventariseren dit najaar per aanbeveling de knelpunten en kijken welke oplossingen nodig en mogelijk zijn.

Jongerenweek The Rolling Stone Apeldoorn

Om een extra stimulans te geven aan de aanbeveling van de jongeren om een toekomstplan op te stellen, ondersteunen wij dit jaar de jongerenweek van de stichting Kinderperspectief. Het gaat om jongeren waarbij het hulpverleningstraject is of binnenkort wordt afgesloten.

Van 15 tot 22 oktober 2016 vertrekken 16 jongeren en 7 begeleiders naar een locatie in Oostenrijk om samen te werken, leren en ervaren. De jongeren zijn in de leeftijd van 18 tot 23 jaar, afkomstig uit Apeldoorn en omstreken. Het zijn jongeren die allemaal in jeugdzorg hebben gewoond, of bijvoorbeeld in de laatste fase van een Kamertrainingscentrum (KTC) zitten. Alle deelnemende jongeren staan op het punt zelfstandig te gaan wonen of werken daar naar toe. Alle jongeren hebben motivatie om aan zichzelf te werken.

Doel van de week:

Een positieve boost geven: ik weet beter wie ik ben. Dit bereiken we door een 5 jaren plan te maken met als ondergrond: wat kan je al? waar liggen je kwaliteiten? en wat is je droom? Dit 5 jarenplan wordt gemaakt volgens een stappenplan. Daarnaast leren de jongeren hoe ze het plan levend kunnen houden, hoe ze obstakels overwinnen, het verleden kunnen plaatsen en successen kunnen vieren. Tot slot is het doel van de week om het netwerk van jongeren in Apeldoorn te vergroten.

1. Uit je eigen omgeving zijn: we streven er naar een inspirerende omgeving te vinden in het buitenland, zodat jongeren echt op een andere plek zijn. Dit geeft ze de mogelijkheid om buiten hun 'normale' kaders te denken, uit hun comfortzone te komen en beslissingen te nemen voor een nieuwe richting.
2. Het ontdekken van je eigen vaardigheden/kwaliteiten: wat kan je, waar ben je goed in, waar liggen mogelijkheden voor jezelf om te ontwikkelen? Wat zou je graag willen leren?
3. Mogen dromen: wat is er mogelijk als je nergens meer aan gebonden bent? Hoe zou je het ideaal gezien voor je zien? Wat vind je het belangrijkste in je leven? En hoe gaan we hier realiteit van maken? Door het delen van dromen, maak je het ook concreter: wat zou een eerste stap in die richting zijn? En je hebt een stok achter de deur: een jaar geleden droomde je dit! Wat is daar tot nu toe mee gebeurd?
4. Tijd voor zelfreflectie
5. Delen met andere jongeren: naar elkaars verhaal luisteren, ervaren dat je niet de enige bent, goede ideeën opdoen, elkaar ondersteunen.
6. Tijd voor ontspanning

Lange termijn effect:

Alle 16 jongeren komen uit Apeldoorn. Hierdoor is het mogelijk gelijk al een begin te maken met het opbouwen van een netwerk. Het is mogelijk dat ze elkaar na de week blijven zien, dingen blijven delen. Door wat ze samen mee hebben gemaakt, bindt het ook voor de toekomst!

De jongere schrijft een brief naar zichzelf, die door de organisatie op de post wordt gedaan wanneer de jongere dat wil. Zo kan men zichzelf motiveren. Daarnaast worden er terugkombijeenkomsten gepland om de doelen bij te stellen, af te vinken, te vieren wat behaald is en te kijken welke nieuwe stappen er gezet moeten worden. Zo houdt men de motivatie erin, de drive om verder te willen en dromen realiteit te maken.

Als gemeente gebruiken wij dit project om te kijken tegen welke belemmeringen jongeren en professionals in de praktijk aanlopen, waardoor een toekomstplan niet tot stand komt. Of waardoor een toekomstplan niet uitgevoerd kan worden als het er wel ligt.

3.7 Inhuis

Kinderen die niet meer thuis kunnen wonen, kunnen in veel gevallen beter wonen bij een pleeggezin of gezinshuis dan in een instelling. Kinderen zijn gebaat bij zoveel mogelijk opvoeding en zorg in gezinsvormen, met een vaste opvoeder, die voor continuïteit zorgt. Het kind kan een leven leiden in een gezinssituatie, waarbij de nadruk ligt op normaliseren en ontzorgen. Waar nodig kan specialistische hulp worden ingezet. Ons streven is om meer jeugdigen lokaal te plaatsen in een gezinsvorm, zodat als thuis wonen niet meer mogelijk is, de jeugdigen toch dichtbij familie, school en vriendjes veilig op kunnen groeien. Wij gaan daarom investeren in voorlichting en ondersteuning van verschillende gezinsvormen en de match van jeugdigen aan gezinnen. Wij doen dit samen met aanbieders van residentiële zorg, in de wetenschap dat voor een deel van de jongeren deze zorg nodig zal blijven.

De ambitie van InHuis is dat kinderen in de gemeente Apeldoorn thuis opgroeien, eventueel met de inzet van een steunnetwerk. Is thuis wonen (tijdelijk) niet mogelijk dan zijn er andere gezinnen, in Apeldoorn, die het kind een plaats willen bieden (pleeggezinnen of gezinshuizen).

3.7.1 Opgroeien in een gezinssituatie

Voor ons programma hebben we een drietal doelen geformuleerd:

1. In Apeldoorn willen we dat kinderen thuis opgroeien. Als ouders het even niet meer alleen kunnen, zijn andere gezinnen bereid om bij te springen. We willen hiermee, voor een aantal kinderen, voorkomen dat ze uithuisgeplaatst moeten worden.
2. Kinderen in Apeldoorn groeien op in een gezin. Is het, ook met inzet van informele of formele ondersteuning, niet mogelijk dat kinderen thuis blijven, dan zijn er pleeggezinnen en gezinshuizen waar ze een nieuw 'thuis' vinden. Ons streven is dat binnen 5 jaar 30% minder kinderen in een instelling wonen dan in 2015.
3. Jongeren die uit een instelling komen en zelfstandig gaan wonen, hebben een netwerk. Sommige kinderen kunnen niet (meer) in een gezin functioneren. Voor hen komt ook het moment dat ze op zichzelf gaan wonen. Op wie kunnen ze dan terug vallen? In de praktijk blijken deze kinderen, of beter gezegd jong volwassenen, geen steunend netwerk te hebben. We willen jongvolwassenen een netwerk bieden waar ze met hun vragen of voor een praatje terecht kunnen.

Om onze doelen te kunnen bereiken, is inzet van de hele keten noodzakelijk. Hulpvragen moeten tijdig worden gesignaleerd, passende steun en hulp moet ingezet worden en de kracht van de samenleving aangeboord, om te voorkomen dat kinderen niet langer thuis kunnen blijven. Wanneer thuisblijven niet meer mogelijk is, is opgroeien in een gezin, liefst dichtbij huis, de beste optie. Dit vraagt om voldoende aanbod aan pleeggezinnen en gezinshuizen. Verder willen we met residentiele instellingen in gesprek om te bekijken of dit voor alle kinderen die hier wonen nog de juiste plek is. En wat zij doen en zouden moeten doen om jongeren die uitstromen een succesvolle kans op een zelfstandig leven te geven.

3.7.2 Programmalijnen

Vanuit drie programmalijnen werken we aan onze doelen.

Stimuleren van het gebruik van het eigen netwerk

Ieder mens heeft andere mensen nodig. Professionals die werken met gezinnen en op leefgroepen brengen het netwerk van het gezin of de jongere in kaart. Samen met het netwerk wordt gekeken wat zij voor het gezin of de jongere kunnen en willen betekenen. Wanneer een steunend netwerk ontbreekt, stimuleert de professional het gezin of de jongere om actie te ondernemen. Waar nodig gaat hij samen met hen op pad. Is het netwerk klein of ontbreekt het, dan kan een beroep worden gedaan op een steungezin. De coördinator steungezinnen koppelt het vraaggezin/de jongeren aan het steungezin. Als de match ontstaat, trekt hij zich terug. Gezin/jongere en steungezin maken onderling afspraken waaruit de steun bestaat. Dit kan variëren van één maal per week verzorgen van een maaltijd tot een nachtje logeren. Het is een informeel contact waar de betrokkenen zelf verantwoordelijk voor zijn. De coördinator steungezinnen is alleen in beeld als een van beide een vraag heeft of tegen een probleem aanloopt waar ze samen niet uitkomen. Halverwege 2016 is vier keer een goede match gemaakt met een steungezin.

Uitbreiding van het aantal plekken in een pleeggezin of gezinshuis.

In Apeldoorn zijn niet genoeg plekken beschikbaar voor kinderen die niet langer thuis kunnen wonen. Om onze ambitie waar te kunnen maken, zijn meer plekken nodig. Daartoe faciliteren we acties om pleeggezinnen en gezinshuisouders te werven. Verder stimuleren we jeugdhulporganisaties om in de visie van InHuis te transformeren. Een *pleeggezin* is een gezin met ervaren ouder(s) dat één of meerdere kinderen in huis heeft die niet meer thuis kunnen wonen. Zij ontvangen hiervoor een vergoeding. In tegenstelling tot het *steungezin* is het een formele relatie waarbij altijd sprake is van (deeltijd) verblijf van één of meerdere kinderen in het pleeggezin. In een gezinshuis wonen gemiddeld 3 tot 6 uit huis geplaatste kinderen samen met de gezinshuisouders en hun eigen kinderen. Bij kinderen die in een *gezinshuis* wonen is sprake van een complex trauma. De gezinshuisouders bieden naast veiligheid en rust ook professionele begeleiding. Dit in tegenstelling tot pleegouders. Er is ook hier sprake van een formele relatie en een vergoeding. Er zijn ook gezinshuizen met een specialisatie. Dit zijn gezinshuizen waar de professionele opvoeder zich heeft gespecialiseerd in bepaalde problematiek bv. (L)VG of naast de gezinshuisouder een pedagogische medewerker aanwezig is, die een of meerdere kinderen extra ondersteunt in zijn behandeling. Voor de oudere jeugd vanaf 16 jaar worden ook alternatieve woonvormen ontwikkeld zoals mentorgroepen, waarin de jongeren zelfstandig wonen.

Terugbrengen van het aantal kinderen dat in een leefgroep woont.

Dit kan door regie te houden op het kind en het gezin vanuit de toegang. Dit houdt onder andere in dat er contact is met de zorgaanbieder om hen te prikkelen af te schalen zodra dit mogelijk is, maar ook dat de voorwaarden worden gecreëerd die zorgen dat het kind terug kan naar het gezin of een vervangend gezin. Een andere mogelijkheid is het uitvoeren van legitimiteitsonderzoek naar kinderen/jongeren die in een leefgroep wonen. Zij hebben dus te maken met wisselende opvoeders en ervaren niet de geborgenheid van een gezin. Voor een klein aantal kinderen is dit echter juist het goede antwoord op de hulpvraag. We brengen deze kinderen in beeld, gaan in gesprek met de zorgaanbieder en gaan na wat hun perspectief is en welke alternatieven hiervoor in te zetten zijn. Dit betekent uiteindelijk iets voor de inrichting van ons uiteindelijke zorglandschap.

Een goed voorbeeld

Het programma InHuis krijgt landelijke aandacht. Het is een goed voorbeeld van hoe je als gemeente werkt aan doelen uit de Jeugdwet. Open staan voor de mogelijkheden, denken in kansen en belemmeringen weghalen, daarmee werken we samen met alle betrokken partijen aan een veilige thuissituatie voor kinderen en jongeren. Het programma is genomineerd voor de innovatieprijs Kind in Gezin.

Alliantie Kind in Gezin: Prijsvraag

De jury van Alliantieprijsvraag 'Inhuisplaatsen' heeft uit 47 inzendingen zes initiatieven gekozen die in aanmerking komen voor een van de drie beschikbare prijzen. Op 13 oktober maakt de jury de winnaars bekend van Alliantie Award, de Innovatieprijs Kind in Gezin, en de Aanmoedigingsprijs Inhuisplaatsen.

- *IN HUIS van de gemeente Apeldoorn.*

Een veelomvattende lokale aanpak om de beschikbaarheid van vervangende gezinnen te vergroten, uithuisplaatsing te voorkomen, en te bevorderen dat inhuisplaatsing in pleeggezinnen en gezinshuizen duurzaam is.

3.8 Ervaringen en tevredenheid

Het is belangrijk om cliënten en gebruikers van ondersteuning en jeugdhulp vroegtijdig in het beleidsproces te betrekken. Zij weten als geen ander hoe de praktische uitvoering van ons beleid eruit ziet. Daarnaast is het perspectief van cliënten van grote waarde voor de gemeente om het beleid te evalueren en bij te stellen. Ervaring bij anderen gemeenten leert ons dat werken met vaste groepen en overleggen niet goed werkt, omdat dit niet goed aansluit op de belevingswereld van de jongeren. Per onderwerp zullen wij daarom jongeren benaderen. Eén van de manieren waarop we jongeren gaan betrekken is via een Apeldoorns Jongerenpanel. Deze inbreng komt naast de advisering vanuit bijvoorbeeld de Wmo- en VWI-adviesraad, die ook met jongeren spreken ten behoeve van hun advisering.

Op verschillende manieren betrekken wij de mening van jeugdigen en hun ouders bij de uitvoering van ons beleid. We zijn in 2016 begonnen met het Jeugd Panel Jong Apeldoorn. Dit is een breed panel waar alle jongeren van Apeldoorn aan deel kunnen nemen. Naast de algemene bijeenkomst is er ook een bijeenkomst geweest over de toekomst van Gigant/Markant. Door met thema's te werken kunnen jongeren kiezen of onderwerp hen aantrekt en of ze willen deelnemen aan de bijeenkomst. Het is de bedoeling dat het een panel voor en door jongeren wordt. Met het basisonderwijs gaan we in gesprek over de manier waarop we ook kinderen kunnen vragen naar hun ideeën en wensen voor de gemeente Apeldoorn.

3.8.1 Ervaringen van onze jeugdigen en ouders/verzorgers

Natuurlijk willen we ook weten of gebruikers/jeugdigen/jongeren en ouders tevreden zijn over de inzet van (preventieve) jeugdhulp. Welke ervaringen hebben zij met het preventieve veld, onze toegang (CJG) en de ingezette jeugdhulp? Er zijn verschillende onderzoeken die daar iets over zeggen.

Tevredenheid over JUMP

We hebben ons preventieve beleid in het najaar van 2015 geëvalueerd. Zowel jongeren als ouders als professionals geven JUMP een dikke voldoende. Het gaat dan om programma's als Doorstart en Opstap, het trainingsprogramma voor jonge moeders en de ontmoetingscentra voor jongeren. Een enthousiaste jonge voetballer zegt dat "Apeldoorn het goed voor elkaar heeft". En een ander: "Jongerenwerk heeft een positieve invloed op jongeren". De jongeren voelen zich veilig in hun wijk, mensen kennen elkaar. Jongeren en ouders vinden dat de voorzieningen en de medewerkers in hun wijk (bijvoorbeeld de jongerenwerker) of van het programma dat zij doorlopen (bijvoorbeeld de vrijwilliger van Homestart) het goed doen. De deelnemers aan de enquête dachten verschillend over de samenhang in het aanbod. De tendens is positief, maar het kan beter. Enkele ouders hadden naast die programma's ook ervaringen met ander aanbod zoals CJG en jeugdzorg. Ze zijn daar ook positief over. Ze zijn goed verwezen. Inwoners geven het aanbod een hoog gemiddeld cijfer van een 8 op een schaal van 0 tot 10. De professionals zijn tevreden over de mogelijkheden om hun werk goed te doen. De transformatie van het jeugdbeleid is op de goede weg. Het aanbod is steeds meer wijkgericht. We werken aan de eigen kracht, aan versterking van ons netwerk en aan de inzet van vrijwilligers. De uitkomsten van de enquête laten zien dat JUMP volgens de professionals een grote bijdrage levert aan de transformatiedoelen.

Onderzoek Kinderombudsman

De afgelopen periode heeft de Kinderombudsman verschillende onderzoeken gehouden onder jeugdigen en hun ouders, om te kijken of het nieuwe stelsel werkt en waar verbeterpunten liggen. Uit deze onderzoeken blijkt dat jongeren en hun ouders nog altijd positief zijn over hun hulpverlener en tevreden met de kwaliteit van de hulpverlening. Het landelijk rapportcijfer voor de algehele tevredenheid met de jeugdhulp ging wel omlaag, van 7,4 naar 6,7. Dat komt omdat cliënten langer moesten wachten op de start van de hulpverlening en door de veranderingen in de bestaande hulpverlening. In oktober 2016 verschijnt het laatste deel van deze onderzoeken. De onderzoeken van de Kinderombudsman krijgen in de toekomst een andere opzet.

CJG scoort ruim voldoende

Ons CJG is in 2015 begonnen met een tevredenheidsonderzoek onder de mensen die contact met hen hebben gehad. Het CJG vraagt naar het contact met de hulpverlener, de snelheid waarop een afspraak gemaakt kan worden en de waardering van de totale ontvangen ondersteuning. Het CJG krijgt een 7,2.

3.8.2 Input bij het inkopen

Om ouders en jongeren te betrekken bij een inkooptraject is het van belang om zowel qua vorm en inhoud aan te sluiten bij wat hen bezighoudt. Wij denken dat we dit het best kunnen doen door vooraf hierover met ze in gesprek te gaan. Tijdens dit gesprek leggen we uit wat we de komende anderhalf jaar tot 1 januari 2018 gaan doen, wat dat voor ouders en jongeren betekent en waarom we hun mening nodig hebben.

Vervolgens willen we met hen bespreken:

- Over welke onderwerpen zij willen meedenken?
- Welke vragen zij zelf hebben?
- Op welke momenten ze betrokken willen worden?
- Welke vormen we kunnen gebruiken?

Voor de startbijeenkomst worden uitgenodigd leden van de cliëntenraad van in ieder geval de volgende organisaties: Pluryn; Lindenhout; 's Heerenloo; Lijn 5; Jeugdbescherming Gelderland en GGNet. De keuze voor cliëntenraden is een pragmatische. Het is een snel te mobiliseren groep, waarmee we goed het gesprek kunnen voeren over het type vragen en onderwerpen waarop ouders en jongeren betrokken kunnen worden. Het vervolgtraject moet breder zijn dan cliëntenraden en echt gericht zijn op ouders en jongeren in brede zin.

3.9 Integrale jeugdhulp

De jeugdhulp was voor de stelselwijziging verdeeld in verschillende soorten hulp (jeugd en opvoedhulp, jeugd Lvb, Jeugd Ggz en jeugdbescherming). De financiering kwam uit verschillende bronnen en ook de toegang was verschillend georganiseerd. Deze verscheidenheid stond een sluitende aanpak rondom een jeugdige vaak in de weg. Door te werken met één toegang tot jeugdhulp en met een raamovereenkomst waar alle vormen van jeugdhulp onder vallen is een aantal schotten weggenomen. We kunnen echter nog meer stappen zetten om tot echt integrale jeugdhulp te komen. Ook de samenwerking met voorzieningen als Veilig Thuis en Jeugdgezondheidszorg kan beter. Wij zetten in op een sterke samenwerking tussen de verschillende vormen, waarbij specialismen elkaar aanvullen. De basis hiervoor ligt in de bekostigingssystematiek, waardoor integraal werken op vanuit de inhoud niet wordt belemmerd door de structuur.

Integrale hulp zonder de beperking van vooraf gestelde kaders op basis van zorginhoud of financieel is het streven binnen ons nieuwe stelsel. Binnen de andere thema's van deze agenda krijgt dit praktisch vorm. Partijen weten elkaar steeds beter te vinden en leren daardoor elkaar goed aan te vullen. Integrale jeugdhulp wil niet zeggen dat iedereen alles moet kunnen, maar wel dat op het juiste moment verbinding gelegd wordt met anderen. Samenwerken, afstemmen, maar ook hulp durven vragen als professional.

Met het nieuwe inkoopkader 2018 en verder, willen we ook de schotten tussen de oorspronkelijke vormen weghalen. De manier van inkopen mag geen belemmering vormen om jeugdhulp integraal vorm te geven.

4 Verschuivingen financieel

Het uitgangspunt van de transitie jeugdhulp is dat we het jeugdstelsel opnieuw inrichten, zodat het kwalitatief beter en effectiever wordt binnen de beschikbare middelen. We willen graag een verschuiving zien van zware vormen van ondersteuning naar lichte vormen of kortere trajecten. Dit is beter voor de kinderen en jongeren waar het om gaat, maar er hangt ook een ander prijskaartje aan zware zorg.

Om deze afname qua budgetten te kunnen opvangen zetten we in op drie onderdelen

1. Een breed preventief veld dat ruimte biedt om zorg af te kunnen schalen;
2. Een deskundige toegang die de goede keuzes kan maken over de benodigde zorg;
3. Scherpe inkoop van zorg binnen de in begroting opgenomen budgetten.

In het onderstaande overzicht laten we de eerste verschuiving van middelen zien binnen het programma Jeugd en Onderwijs.

Overzicht budget op hoofdlijnen Jeugd 2014-2017		(betreft afgeronde bedragen x 1 mln)						
	jaar 2014		jaar 2015		jaar 2016		jaar 2017	
Algemene voorzieningen	3,2	6%	3,5	7%	3,5	8%	3,5	8%
CJG: toegang en preventie	0,9	2%	1,8	4%	1,8	4%	6,5	15%
Jeugdgezondheidszorg (Verian en GGD)	3,7	7%	3,7	7%	3,7	8%		
Gemeentelijk individuele voorzieningen (Zin en PGB)	-	0%	40,8	82%	36,4	80%	33,6	77%
Rijksoverheid individuele voorzieningen (Zin en PGB)	42,8	85%						
Totaal	50,6	100%	49,8	100%	45,4	100%	43,6	100%

In het jaar 2014 is fictief het Apeldoorns budget jeugdhulp opgenomen, zoals het Rijk dat voor onze gemeente heeft uitgegeven. Uit het schema blijkt dat de bezuinigingen op het Rijksbudget opgevangen worden binnen het beschikbare budget voor de individuele voorzieningen. Daarnaast is ruimte gevonden voor het verstevigen van de algemene voorzieningen en de toegang.

In het jaar 2014 hadden we ook al een CJG maar dan alleen als een algemene voorziening. In 2015 kwam daar de toegangsfunctie bij. Vanaf 2017 valt ook de Jeugdgezondheidszorg onder het CJG. Het bedrag Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen en 4-19 jarigen valt tot en met 2016 onder een ander begrotingsprogramma. Vanaf 2017 is ook het effect van de verschuiving van de licht ambulante hulp van het CJG4Kracht naar het CJG zichtbaar. De uitgaven op het budget voor individuele voorzieningen worden door deze verschuiving lager.

Door inzet van het transformatiebudget Sociaal Domein, zoeken we naar nieuwe manieren om de transformatie te versnellen. Dit budget is in het schema niet opgenomen.

5 Ambities waar maken

In het afgelopen jaar is hard gewerkt en er is veel gebeurd waardoor het jeugdstelsel op verschillende plekken verandert is. Op veel plekken kunnen we ook zeggen dat het om verbeteringen gaat, maar we zijn nog niet klaar. Als we alle stappen die we zetten toetsen aan onze visie en de ambities, dan valt een aantal dingen op.

Jeugdige en ouders centraal

We zijn in de afgelopen jaren zo gewend geweest om het stokje over te nemen van ouders en jeugdigen, waardoor het nu lastig is om los te laten. Of om onze deskundige normen en waarden niet op te leggen aan de gezinnen waar we hulp aan bieden. Het begint met het stellen van de vraag: Wat heb jij nodig en wie kan dat in jouw omgeving bieden? Het eigen netwerk gebruiken we nog te weinig. We zeggen dat in het nieuwe stelsel altijd gekeken zal worden naar de bijdrage die ouders zelf kunnen leveren, maar dit zijn nog steeds uitzonderingen. Het is belangrijk om hier samen over te praten en uit te wisselen, hoe dit beter kan.

Elke jeugdige krijgt de zorg die hij of zij nodig heeft

We hebben alle vormen van jeugdhulp samen met onze regiogemeenten ingekocht. Alle vormen zijn beschikbaar en door onze manier van contracteren zijn er ook veel aanbieders beschikbaar. De keuzevrijheid is enorm. Daarmee komt wel de vraag naar voren of het CJG onze aanbieders wel kent. En kunnen we dan instaan voor de kwaliteit? Op dit moment werken we aan de basis voor de inkoop vanaf 2018. Hiermee kunnen we ons stelsel beter inrichten en meer laten aansluiten op onze visie. In het voorjaar van 2017 ligt het nieuwe inkoopkader voor aan de gemeenteraad.

Veiligheid van het kind staat voorop

Als de veiligheid en ontwikkeling van een kind in gevaar komen is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om te laten ingrijpen. Ook in die situatie geldt dat ouders en opvoeders zoveel mogelijk betrokken blijven. Hierin zijn grote stappen gezet in samenwerking met de gecertificeerde instellingen. Daarnaast richten we een stevige toegang in via Veilig Thuis. Kinderen waarbij de veiligheid een vraagstuk is, vormen de meest kwetsbare groep binnen onze jongeren.

Werken volgens één gezin, één plan, één regisseur

Voor het werken volgens één plan, één gezin, één regisseur is een basis gelegd, maar we kunnen niet zeggen dat hier in de praktijk al sprake van is. Het benoemen van een regisseur is een belangrijk punt. In alle casus overleggen moet dit gebeuren. Het is daarbij belangrijk dat de betrokken partijen elkaar weten te vinden en dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de ontwikkeling van het kind waar het om gaat. Het kan niet zo zijn dat betrokken partij een kind loslaat zonder overdracht. Het gesprek zal de komende tijd gaan om het vormen van netwerken van professionals uit de zorg, het onderwijs en het welzijnsveld. Het benoemen van een regisseur met duidelijke afspraken over afstemming en opschaling moet het resultaat zijn.

Maatwerk voor iedere hulpvraag is het uitgangspunt, maar in de praktijk blijkt dat mensen met een licht verstandelijke beperking extra aandacht verdienen in ons jeugdstelsel. Wat is er nodig om deze groep een leven lang op de juiste momenten de juiste ondersteuning te geven? In 2017 gaan we vanuit het brede sociale domein meer focus leggen op deze groep mensen in onze samenleving.

De agendapunten die wij hebben benoemt in deze Transformatieagenda blijven actueel. Het blijft belangrijk om onze visie te herhalen, zodat we niet uit het oog verliezen waarom we hiermee bezig zijn. De ambities en doelen van het jeugdstelsel moeten in alle lagen van de samenleving en organisaties bekend zijn. Het vraagt een nieuwe manier van werken van alle betrokkenen en daarbij hebben we elkaar hard nodig.

Voor de komende jaren maken we samen met alle betrokkenen een werkagenda waarin alle projecten, werkzaamheden, trainingen en andere relevante thema's opstaan die een bijdrage leveren aan een beter jeugdstelsel.